

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/84/2020
Identifikačné číslo spisu: 4215210978
Dátum vydania rozhodnutia: 25.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:4215210978.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletú W. S., narodenú XX. X. XXXX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, dieťa rodičov - otca U. S., bývajúceho v S., Q. XX/XX zastúpeného JUDr. Gergelym Pšenákom, advokátom so sídlom v Nových Zámkoch, M. R. Štefánika 30, a matky W. F. F., bývajúcej v S., T. V. XXX/XX, o návrhu matky na nahradenie súhlasu otca na zmenu priezviska maloletej, vedenej na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 9 P 160/2015, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 25. septembra 2019 sp. zn. 5 CoP 42/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Komárno (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 9 P 160/2015-290 z 27. mája 2019, nahradil súhlas otca na zmenu priezviska maloletého dieťaťa W. S., narodenej XX. X. XXXX z S. na F.. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

1.1. V odôvodnení uviedol, že maloletá sa narodila z družského pomeru a otcovstvo bolo uznané 10. septembra 2014, pričom obaja rodičia zhodne uviedli, že príčinou bolo, že otec bol opakovane vo výkone trestu odňatia slobody, a preto si matka neželala, aby k uznaniu otcovstva došlo. Maloletá W. sa štyri roky volala S., takto sa predstavovala, aj s tým priezviskom začala navštevovať materskú škôlku. Po zohľadnení skutočného stavu vzťahov medzi rodičmi maloletého dieťa, zmeny osobného stavu matky, ako aj záujmu maloletej W. o zmenu priezviska, súd prvej inštancie v súlade s ustanovením § 35 Zákona o rodine v spojení s ustanovením § 11 ods. 3 písm. a) zákona č. 300/1993 Zb. návrhu vyhovel. Konštatoval, že je v záujme maloletého dieťa, aby mala priezvisko po matke, s ktorou žije v spoločnej domácnosti, s prihliadnutím aj na vôľu maloletej. Zmenou priezviska nedôjde k ukráteniu rodičovských práv.

O náhrade trov konania rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“).

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) na základe podaného odvolania otcom rozsudkom č. k.

5 CoP 42/2019-354 z 25. septembra 2019 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Výslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Stotožnil sa s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie, s tým, že na doplnenie správnosti rozhodnutie podotkol, že v danej veci nebolo možné nepochybovať o jednoznačne vyslovenom názore v rozhodnom čase deväťročného maloletého dieťaťa, ktorého matka sa domáhala zmeny priezviska späť na priezvisko, ktoré bolo dieťaťu zapísané pri jeho narodení po dohode oboch rodičov a navyše, s ktorým sa dieťaťa indetifikovalo. Podotkol, že súd prvej inštancie správne zohľadnil záujem maloletého dieťaťa, ako aj momentálne nefunkčný vzťah maloletej W. s otcom s tým, že z riadne zisteného skutočného stavu veci jednoznačne vyplýva, že nad mieru všetkých pochybností bolo preukázané, že návrh matky je v najlepšom záujme maloletej W., a preto napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil v súlade s ustanovením § 387 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 52 CMP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie otec maloletej, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f) CSP, lebo súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Poukázal na konania na súdoch nižších inštancií, s tým, že napadnuté rozhodnutie nepovažoval za rozhodnutie v najlepšom záujme ďalšej výchovy maloletej W.. Podotkol, že jeho správanie, následná agresivita a následné trestné stíhania boli vyvolané práve konaním matky, ktorá bránila styku otca s maloletou. V súčasnosti sa ich vzťah zlepšil, maloletá do školy nastúpila s priezviskom S., a preto podľa jeho názoru, zmena priezviska nie je v jej záujme už aj vzhľadom ja jej vek. Namietal, že napadnuté rozhodnutie trpí vadou zmätočnosti, existuje hrozba nenapraviteľnej alebo ťažko nahraditeľnej ujmy, a preto je potrebné nariadiť odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia. Navrhol zrušiť napadnuté rozhodnutie a vec vrátiť na ďalšie konanie.

4. Matka v písomnom vyjadrení k doručenému dovolaniu uviedla, že maloletá W. vypočutá opakovane v konaní potvrdila že chce používať priezvisko F.. Podotkla, že právo otca podieľať sa na výchove dieťaťa nebolo dotknuté, ale stretnutia s ním prebiehajú de facto s jeho priateľkou a jej synom, resp. ich spoločným dieťaťom. Navrhla dovolanie zamietnuť.

5. Kolízny opatrovník sa k doručenému dovolaniu písomne nevyjadril.

6. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

7. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia, a preto v súlade s doposiaľ ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) v spojení s ustanovením § 2 CMP po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania, v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné.

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 4/2011).

10. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

11. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

12. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

14. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

15. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (sp. zn. I. ÚS 26/94).

16. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (sp. zn. II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, sp. zn. 4 Cdo 140/2019 alebo sp. zn. 4 Cdo 120/2019).

17. Do práva na spravodlivý proces sa premieta aj zásada voľného hodnotenia dôkazov, ktorá síce nie je výslovne upravená v ústavnom poriadku, ale má svoj ústavnoprávny rozmer, lebo vyplýva z princípu nezávislosti súdov a sudcov (čl. 46 ústavy). Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Porušením práva na spravodlivý proces je nesporné aj situácia, ktorá nerešpektuje pravidlá vymedzujúce proces vyhľadávania, vykonávania a hodnotenia dôkazov, kedy v hodnotení skutkových zistení absentuje určitá časť skutočností, ktorá vyšla najavo, alebo boli kvalifikovane namietané, ale nižšie súdy ich právne nezhodnotili v celom súhrne.

18. V preskúmanej veci otec maloletej namietal hodnotenie dôkazov vykonané súdmi nižších inštancií, ako aj nedostatočné vysporiadanie sa s uplatnenými odvolacími dôvodmi odvolacím súdom. Dovolací súd nepovažoval uplatnený dôvod za relevantný z dôvodu, že súdy nižších inštancií náležite zistili skutočný stav veci a vec správne právne posúdili. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia spĺňa náležitosti vyplývajúce z ustanovenia § 393 ods. 2 v spojení s ustanovením § 220 ods. 2 CSP a s ustanovením § 2 CMP, je jasné, zrozumiteľné a najmä preskúmateľné. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, avšak v súlade s ustanovením § 387 ods. 2 CSP sa vysporiadal aj s podstatnými uplatnenými námietkami otcom maloletej. V odôvodnení oboch rozhodnutí súdy nižších inštancií uviedli obsah podstatných skutkových tvrdení účastníkov konania a dôkazov vykonaných v

konaní, ako aj v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov (§ 191 CSP), jednotlivé dôkazy v ich vzájomnej súvislosti vyhodnotili.

19. Správne zohľadnili aj prejavovaný názor maloletej W., týkajúcej sa jej vôle zmeniť priezvisko, ktoré používala od narodenia (2010) do septembra 2014. Vzhľadom na vek maloletej, rozumovú vyspelosť, súdy nižších inštancií správne v súlade s Dohovorom o právach dieťaťa a zákonnou úpravou vyplývajúcou z ustanovení Zákona o rodine (§ 43 ods. 1) v spojení s ustanovením § 38 CMP, zistený skutočný stav správne zhodnotili a vo veci samej správne rozhodli, ak zohľadnili aj názor maloletej. Napadnuté rozhodnutie je v záujme maloletého dieťaťa.

20. V zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavného súdu“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (porov. sp. zn. IV. ÚS 14/07). Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

21. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi.

22. Aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

23. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (porov. sp. zn. II. ÚS 4/94, sp. zn. II. ÚS 3/97, sp. zn. I. ÚS 204/2010).

24. Z týchto dôvodov dovolací súd dovolanie otca odmietol podľa § 447 písm. c) CSP, lebo smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

25. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 2 CMP a § 52 CMP tak, že vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

26. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.